NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 18 päivänä kesäkuuta 2003,
huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvien terveyshaittojen ehkäisemisestä ja vähentämisestä

(2003/488/EY)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 152 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ([1]),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ([2]),

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([3]),

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon ([4]),

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 artiklan 1 kohdan p alakohdan mukaisesti yhteisön toimilla on myötävaikutettava terveyden suojelun korkean tason saavuttamiseen. Perustamissopimuksen 152 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa määrätään lisäksi huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävästä toiminnasta, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.

(2) Helsingissä 10 ja 11 päivänä joulukuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi Euroopan unionin huumausainestrategian (2000—2004), joka kattaa kaikki huumausaineisiin liittyvät Euroopan unionin toimet ja jossa asetetaan toiminnan päätavoitteet. Näihin kuuluvat huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen (kuten HIV, B- ja C-hepatiitti sekä tuberkuloosi) sekä huumausaineiden aiheuttamien kuolemantapausten määrän tuntuva vähentäminen viiden vuoden aikana.

(3) Santa Maria da Feirassa 19 ja 20 päivänä kesäkuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi huumausaineiden torjuntaa koskevan Euroopan unionin toimintasuunnitelman (2000—2004), joka on keskeinen toimintaväline Euroopan unionin huumausainestrategian (2000—2004) muuntamiseksi käytännön toimiksi, jotka tarjoavat tehokkaasti kattavan ja monialaisen toimintamallin huumeongelmaan reagoimiseksi.

(4) Komissio on antanut Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedonannon huumausaineiden torjuntaa koskevasta Euroopan unionin toimintasuunnitelmasta (2000—2004). Se piti tiedonannossa parhaana strategiana kattavaa toimintamallia, joka käsittäisi kaikki huumausaineiden väärinkäytön ehkäisyn alat käytön aloittamisen estämispyrkimyksistä kielteisten terveys- ja sosiaalisten vaikutusten vähentämiseen.

(5) Euroopan parlamentti suhtautui edellä mainitusta toimintasuunnitelmasta antamassaan päätöslauselmassa myönteisesti tavoitteeseen vähentää huumeiden väärinkäyttäjien kuolemien lukumäärää ja kehotti Euroopan unionia ja jäsenvaltioita edistämään ja kehittämään haittojen rajoittamiseen tähtääviä toimintalinjoja estämättä kuitenkaan yksittäisiä jäsenvaltioita ottamasta käyttöön toimenpiteitä ja kokeiluluonteisia järjestelyjä tällä alalla.

(6) Yhteisön toimintaohjelmassa huumausaineiden väärinkäytön ehkäisemiseksi osana kansanterveyden alan toimintaa sekä aidsin ja eräiden muiden tartuntatautien ehkäisemistä koskevassa yhteisön kansanterveyden alan toimintaohjelmassa on tuettu hankkeita, joilla on pyritty ehkäisemään ja vähentämään huumausaineiden väärinkäyttöön liittyviä riskejä erityisesti edistämällä yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä, tukemalla niiden toimia ja edistämällä niiden toimintalinjojen ja ohjelmien yhteensovittamista. Molemmat ohjelmat ovat erityisesti nuorten ja erityisen alttiina olevien ryhmien keskuudessa osaltaan parantaneet tiedotusta, valistusta ja kasvatusta, joka on suunnattu huumausaineiden väärinkäytön ja siihen liittyvien riskien ehkäisemiseen.

(7) Huumausaineiden väärinkäyttöä koskevien strategioiden ja toimenpiteiden kehittäminen sisältyy eräänä tärkeänä elintapoihin liittyvänä terveyteen vaikuttavana tekijänä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen yhteisön kansanterveysalan toimintaohjelman (2003—2008) hyväksymisestä.

(8) Koska huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvä sairastuvuus ja kuolleisuus tutkimusten mukaan vaikuttaa huomattavaan määrään Euroopan kansalaisia, huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvät terveyshaitat muodostavat merkittävän kansanterveysongelman.

(9) Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti yhteisö voi tällä alalla, joka ei kuulu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, toteuttaa uusia toimenpiteitä, kuten huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvien riskien ehkäisemistä ja vähentämistä, ainoastaan, jos tavoitteet voidaan suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten takia saavuttaa paremmin yhteisön kuin jäsenvaltioiden tasolla. Huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvien riskien ehkäisemistä ja vähentämistä ei voida rajata jollekin tietylle maantieteelliselle alueelle tai tiettyyn jäsenvaltioon, minkä vuoksi toimia on sovitettava yhteen yhteisön tasolla.

(10) On huolehdittava raportoinnista jäsenvaltioiden ja yhteisön tasolla, jotta voidaan seurata jäsenvaltioiden tällä alalla toteuttamia toimenpiteitä ja niiden tuloksia sekä sitä, miten näitä suosituksia on pantu täytäntöön.

(11) Merkittävin huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvien riskien vähentämiseksi toteutettava toimenpide on itse väärinkäytön ehkäiseminen,

([1]) Ehdotus tehty 17. toukokuuta 2002 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).
([2]) Lausunto annettu 13. helmikuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).
([3]) EUVL C 61, 13.2.2003, s. 189.
([4]) EUVL C 73, 26.3.2003, s. 5.

SUOSITTELEE, ETTÄ:

1. Jäsenvaltioiden olisi terveyden suojelun korkean tason turvaamiseksi asetettava kansanterveyden alalla tavoitteeksi huumausaineiden väärinkäytön ehkäiseminen ja siihen liittyvien riskien vähentäminen sekä laadittava ja toteutettava asianmukaisia kattavia strategioita.

2. Jäsenvaltioiden olisi osana kaikkea yleistä huumausaineiden väärinkäytön ehkäisyyn ja huumausaineiden käyttäjien hoitoon liittyvää politiikkaansa otettava käyttöön lukuisia erityyppisiä — erityisesti riskien vähentämiseen tähtääviä — toimia vähentääkseen tuntuvasti huumausaineiden aiheuttamia terveyshaittoja (kuten HIV, B- ja C-hepatiitti sekä tuberkuloosi) ja huumausaineiden aiheuttamia kuolemantapauksia. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi, samalla kun pidetään mielessä yleinen tavoite ehkäistä huumausaineiden väärinkäyttöä

   1. tarjottava tietoa ja neuvontaa huumausaineiden käyttäjille riskien vähentämiseksi ja asianmukaisten palvelujen saatavuuden helpottamiseksi;

   2. järjestettävä tiedotusta yhteisöille ja perheille sekä autettava niitä osallistumaan huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvien terveysriskien ehkäisemiseen ja vähentämiseen;

   3. sisällytettävä etsivän kenttätyön työskentelymenetelmät kansalliseen huumausaineisiin liittyvään terveys- ja sosiaalipolitiikkaansa ja tuettava tähän liittyvää koulutusta sekä kehitettävä työskentelynormeja ja -menetelmiä; etsivä kenttätyö on määritelty yhteisölähtöiseksi toiminnaksi, jolla pyritään tavoittamaan erityisiin kohdeväestöihin kuuluvat henkilöt ja ryhmät, joihin ei saada riittävää yhteyttä nykyisten palvelujen tai perinteisten terveyskasvatuskanavien avulla;

   4. edistettävä tarvittaessa samanikäisten nuorten ja vapaaehtoisten osallistumista etsivään kenttätyöhön, myös ensiapuun, pelastuspalvelun varhaisvaiheen toimintaan sekä toimiin, joilla pyritään vähentämään huumausaineiden aiheuttamia kuolemantapauksia, ja edistettävä heidän tätä tarkoittavaa koulutustaan;

   5. edistettävä etsivään kenttätyöhön osallistuvien tahojen välistä verkottumista ja yhteistyötä, jotta taataan palvelujen jatkuvuus ja se, että huumausaineiden käyttäjille tarjotaan entistä paremmat mahdollisuudet käyttää näitä palveluja;

   6. järjestettävä huumausaineiden käyttäjän yksilöllisten tarpeiden mukaan huumeetonta hoitoa sekä tarkoituksenmukaista korvaushoitoa, jota tuetaan asianmukaisella psykososiaalisella hoidolla ja kuntoutuksella ottaen huomioon se, että olisi pyrittävä järjestämään lukuisia erilaisia hoitovaihtoehtoja;

   7. kehitettävä toimenpiteitä, joilla estetään korvaavien aineiden väärinkäyttö, samalla kun varmistetaan asianmukainen hoidon saatavuus;

   8. harkittava sitä, että vankilassa oleville huumausaineiden väärinkäyttäjille voidaan tarjota samankaltaisia palveluja, joita on tarjolla huumausaineiden väärinkäyttäjille, jotka eivät ole vankilassa, vaarantamatta kuitenkaan jatkuvia ja yleisiä pyrkimyksiä estää huumausaineiden pääsy vankiloihin;

   9. järjestettävä riittävä rokotussuoja B-hepatiittia vastaan ja ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä HIV:iä, B- ja C-hepatiittia, tuberkuloosia ja sukupuolitauteja vastaan sekä edellä mainittujen tautien seulontatutkimuksia huumausaineita suonensisäisesti käyttäville ja heidän sosiaaliselle lähipiirilleen, ja toteutettava asianmukaiset lääkinnälliset toimenpiteet;

   10. järjestettävä tarvittaessa mahdollisuus käyttää kondomien sekä neulojen ja ruiskujen jakelua sekä vaihtoohjelmia ja -pisteitä;

   11. varmistettava, että hätäpalveluhenkilöstö on koulutettu ja varustettu hoitamaan yliannostuksen saaneita;

   12. edistettävä tarkoituksenmukaista perusterveydenhuollon, mielenterveys mukaan lukien, ja sosiaalihuollon välistä yhteistyötä sekä riskien vähentämiseen erikoistuneita toimintamalleja;

   13. tuettava huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvien terveysriskien ehkäisemisestä ja vähentämisestä vastaavien ammattilaisten koulutusta, joka johtaa tunnustettuun ammattipätevyyteen.

3. Jäsenvaltioiden olisi kehittääkseen asianmukaista arviointia huumeiden käytön ehkäisyn vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi sekä huumausaineisiin liittyvien terveysriskien vähentämiseksi harkittava

   1. vaikuttavuudesta esitetyn tieteellisen näytön käyttöä pääperusteena asianmukaisten toimien valinnassa;

   2. tukea tarvearvioinnin sisällyttämiselle kaikkien ohjelmien alkuvaiheeseen;

   3. riittävien arviointikäytäntöjen kehittämistä kaikkia huumausaineiden käytön ehkäisyä ja riskien vähentämistä koskevia ohjelmia varten;

   4. arvioinnin laatukriteerien luomista ja niiden soveltamista; tässä on otettava huomioon Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen (EMCDDA) suositukset;

   5. yhdenmukaistetun tiedonkeruun ja -levityksen järjestämistä EMCDDA:n suositusten mukaisesti REITOX-tietoverkon kansallisten keskusten kautta;

   6. arviointitulosten tehokasta hyväksikäyttöä huumausaineiden käytön ehkäisemiseen tähtäävien toimintalinjojen hiomisessa ja kehittämisessä;

   7. arviointiin perehdyttävien koulutusohjelmien perustamista eri tasoja ja kohdeyleisöjä varten;

   8. sellaisten innovatiivisten menetelmien käyttöönottoa, joiden avulla kaikki toimijat ja sidosryhmät voivat osallistua arviointiin sen hyväksynnän lisäämiseksi;

   9. Euroopan unionin sisällä ja kolmansien maiden, erityisesti ehdokasmaiden kanssa suoritettavan ohjelmien tulosten, taitojen ja kokemusten vaihdon edistämistä yhteistyössä komission kanssa.

4. Jäsenvaltioiden olisi raportoitava komissiolle tämän suosituksen täytäntöönpanosta kahden vuoden kuluessa sen antamisesta ja myöhemmin komission pyynnöstä siten, että tavoitteena on myötävaikuttaa suosituksen seurantaan yhteisön tasolla ja toimia asianmukaisesti huumausaineita koskevan Euroopan unionin toimintasuunnitelman puitteissa,

KEHOTTAA KOMISSIOTA

— tekemään yhteistyötä Euroopan neuvoston Pompidou-ryhmän, Maailman terveysjärjestön, Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen huumausaineohjelman sekä muiden alalla toimivien kansainvälisten järjestöjen kanssa,

— laatimaan jäsenvaltioiden komissiolle ja EMCDDA:lle toimittamien tietojen ja tuoreimpien tieteellisten tietojen ja lausuntojen perusteella, huumausaineiden torjuntaa koskevan Euroopan unionin toimintasuunnitelman mukaisesti sekä EMCDDA:n teknisellä tuella kertomus tämän suosituksen tarkistamiseksi ja saattamiseksi ajan tasalle.

Tehty Luxemburgissa 18 päivänä kesäkuuta 2003.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. DRYS